

Interpretarea cuvintelor Batranei din fraza introductiva a nuvelei Moara cu noroc de Ioan Slavici

Nuvela "Moara cu noroc" a fost inclusa in volumul "Novele din popor" (1881) si infatiseaza consecintele morale si existentiale ale setei de inavutire, intr-o actiune plina de intamplari dramatice, cu final tragic.

"Moara cu noroc" se deschide (ca si alte nuvele ale aceluiasi autor) cu un preambul gnomic in care cuvintele Batranei reprezinta chiar "vocea" moralistului Slavici: "Omul sa fie multumit cu saracia sa, caci, daca e vorba, nu bogatia, cu linistea colibei tale te face fericit".

Cea mai simpla "traducere" a acestei fraze (in termenii lui Slavici) ar putea fi: omul sa fie multumit cu ceea ce are, caci nu exista bogatie mai mare decat cumpatarea, adevarul si omenia.

Privit in semnificatiile lui filosofice, preambulul este si mai adanc: in acesti termeni, "saracia sa" ar putea insemna destinul care i-a fost harazit fiecarui om ("data" sau datul); numai acceptarea lui aduce ordine si armonie in viata interioara ("linistea colibei tale"), conditie suficienta a fericirii.

In "Moara cu noroc" (si, mai mult, in "Comoara"), autorul are ca punct de plecare credintele populare despre comori si despre "blestemele cu care acestea sunt legate. Sa nu uitam insa ca Slavici si-a inceput activitatea literara scriind basme.

Din aceasta pricina, unele nuvele au finalul luminos al basmului, dar altele se incadreaza in antibasm, "Moara ..." facand parte din aceasta ultima categorie. in termenii eposului fabulos, tot ceea ce se intampla in nuvela (reductibil la lupta dintre Bine si Rau) are finalitate etica: demonstreaza ca aceia care se asociaza cu Raul vor fi nimiciti, iar Binele va triumfa, chiar daca este temporar invins.

Pe plan etic, vorbele Batranei constituie un avertisment care devine, dupa consumarea faptelor, o morala; in termenii paremiologiei populare, morala ar putea fi exprimata in proverbul: "Cine va face ca mine, ca mine sa pateasca".

Semnificatiile estetice ale preambulului se releva pe masura ce se deruleaza actiunea.

a) La inceput, cuvintele batranei au rolul de definitie a unui stil de viata, in lumina caruia a-ti accepta "norocul" (oricat de modest ar fi) constituie o dovada de intelepciune; aceasta aduce "linistea colibei", adica ordinea existentiala echivalenta cu frumosul si cu binele.

b) De la inceput insa Ghita nu accepta aceasta definitie, viata lui (reduca la carpitul cizmilor satenilor) parandu-i-se a fi insuficient realizata.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Se contureaza astfel o a doua functie estetica a preambulului: acesta are rolul unei introduceri in actiune, separand personajele in doua categorii distincte, in functie de pozitia pe care o au fata de cuvintele intelepte ale soacrei lui Ghita.

c) in capitolele II-XVI ale nuvelei, preambulul devine un liant intre personaje si actiune, asigurand unitatea operei.

Acum, in timp ce ecoul cuvintelor Batranei se aude tot mai slab, glasul de clopot funest al soartei se aude tot mai tare.

Mutarea familiei la Moara cu noroc constituie prima incercare a lui Ghita de a-si nega destinul, cautandu-si un altul care sa-l multumeasca. Gestul - luciferic in esenta - va atrage insa pe "demonul" noului spatiu in persoana lui Lica.

Influenta pe care Samadaul o are asupra lui Ghita devine tot mai puternica, pe masura ce ultimul pierde legatura cu spatiul protector initial (in care oamenii se multumeau cu saracia lor). Setea de imbogatire va conduce la un paradox, intrucat, pe masura ce averea creste, linistea sufleteasca scade.

d) Semnificatia estetica a preambulului se modifica in final, cand acesta se dovedeste a fi fost o prevestire.

Deznodamantul este pregatit de momentul in care Batrana pleaca la rude, "singura cu copiii, singura si mahnita pana in adancul inimii". Ardoarea cu care o saruta, repetat, pe Ana "ca si cand s-ar desparti pe veci de dansa", ca si carciuma care i se pare a fi intunecata si pustie, prevestesc finalul tragic."

La intoarcere, Batrana nu mai gaseste decat zidurile afumate ale hanului ars si gramezile de cenusa, din care ieseau oasele celor care fusesera Ghita si Ana. De data aceasta, preambulul capata rol testamentar si accente tragice.